

løst, vi skulle have fri Ejendom! Men naar han saa kaster Blikket hen paa Socialdemokraterne, saa siger han: Vi skulle have indført nyt Fæste, vi skulle have Kommunefæste, vi skulle have Statsfæste. Derfor synes jeg, at naar det ærede Medlem indtager en saadan Stilling overfor dette Spørgsmaal, saa skulde han være den sidste til at rette nogen som helst Anke mod Ministeriet for dets Stilling hertil.

Jeg ved jo nok, at der fra den Side bliver gjort gældende, at Kommunefæste, Statsfæste er noget helt andet, noget meget bedre end det almindelige Fæste, men vi have jo haft baade Statsfæste og Kommunefæste i Tidens Løb, og mig bekendt var Forholdet slet ikke det, at de, der vare Kommunefæstere, vare bedre stillede end mange af dem, der vare Fæstere under Godsejere. Selvfølgelig kan der laves Kommunefæste, hvor vedkommende Fæster kan komme til at leve og virke under meget gunstige Forhold, det er der ikke det fjerneste i Vejen for. Hvis man tænker sig, at en Kommune købte et Stykke Jord og opførte de nødvendige Bygninger, altsammen til en Værdi af 10,000 Kr., og at den saa fæstede dette Sted ud til en Jordbruger for en Afgift af 200 Kr. om Aaret, er der ikke Spor af Tvivl om, at vedkommende Fæster kunde være meget vel tjent dermed og vilde komme til at virke under rimelige Forhold. Det er jo givet. Men lige saa givet er det jo ogsaa, at det vilde blive Kommunernes Skatteyderne, der kom til at bløde for det. Det er jo klart nok. Og at lave Kommunefæste paa den Maade, at det bliver Skatteyderne, der komme til at betale til Gunst for dem, der skulle overtage Fæstet, er dog noget, der ikke efter min Opfattelse er saa forfærdelig meget værdt.

Lad mig sige, at naar Regeringen ikke allerede har taget denne Sag op, saa er Grunden naturligvis alene den, at der ikke tidligere fra Fæsternes Side har været rejst stærke Ønsker derom. Der er kommet ganske enkelte Udtalelser frem om det, men noget stærkt almindeligt Ønske fra Fæsternes Side omkring i Landet har der aldrig tidligere foreligget. Og det er jo dog klart nok, at hvis denne Sag skal kunne løses, hvis man skal vente at kunne løse den paa en god og forsvarlig Maade, saa er det en Nødvendighed, at Fæsterne staa saa godt som samlede og give det nødvendige Rygstød til Sagens Fremme.

Det forekommer mig altsaa, at det

ærede Medlem for Ringsted her indtager en Dobbeltstilling. Men i en anden Henseende gælder noget lignende. Det ærede Medlem søgte forleden Dag, da han havde Ordet, at optræde som en meget ivrig og meget varm Bondeven. Man fik det Indtryk af det ærede Medlems Udtalelser, at han i alt Fald ikke følte sig ringere paa dette Omraade end de gamle Bondevenner, der levede og virkede omkring i Landet for godt et halvt Aarhundrede siden. Men lige med et faldt det ærede Medlem ud af denne Rolle, idet han søgte at hæfte Forrædernes navn paa den danske Gaardmandsstand. Det ærede Medlem udtalte — det staar Sp. 138 —: „Vi have set Underklassen paa Landet blive forraadt af den danske Gaardmand“. Nu vil jeg sige til det ærede Medlem, at i denne Udtalelse er der ikke Gnist af Sandhed, den er saa fuldstændig urigtig og ubegrundet, som tænkes kan. Og det er ikke saa vanskeligt at paavise det, det kan meget let paavises gennem de Lovgivningsresultater, der foreligge, og søm den danske Gaardmand jo dog har haft en ret stor Indflydelse paa. Det ærede Medlem maatte jo selv i sit Foredrag nævne adskillige af de Love, som ere gennemførte for at støtte og hjælpe Underklassen paa Landet.

Det ærede Medlem for Æbeltoft (N. Neergaard) omtalte det samme Spørgsmaal og fremhævede en Række af Eksempler, som viste, at den Paastand, som det ærede Medlem for Ringsted her er fremkommet med, var fuldstændig ubegrundet. Hvis man vil gaa Finansloven igennem, vil man jo baade paa Indenrigsministeriets, paa Landbrugsministeriets, paa Justitsministeriets og paa Kultusministeriets Budgetter finde en lang Række af Bevillinger, der klart og bestemt beviser, at den Paastand fra det ærede Medlems Side, at Gaardmændene skulde optræde som Forrædere overfor Underklassen, er fuldstændig urigtig og greben ud af Lufte. Og dog vil jeg saa dertil føje, at selv om Lovgivningsarbejdet og Bevillingerne paa Finansloven klart bevise, at det ærede Medlem har den største Uret, er det jo dog kun en Brøkdel af det Arbejde, som den danske Gaardmandsstand har gjort i en lang Aarrække. Naar vi se paa det Arbejde, der er gjort udenfor Rigsdagen, Landet rundt, tror jeg, det endnu klarere kommer frem, hvilken Uret det ærede Medlem har gjort ved den Udtalelse, han her er fremkommen med. I det kommunale Styre, hvor jo Gaardmandsstanden har været den ledende i en lang